

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Moșincat
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Tă!

ISSN 2734-6889

ISSN-L 2734 -6889

De la Oarba de Mureș la Satu Mare și Carei

Col. r. Dr. Constantin Moșincat

„Gloria începe cu atât mai târziu cu cât are să dureze mai mult, precum toate lucrurile alese ajung încet la maturitate. Numele menit a trece ca renume la posteritate, seamănă cu stejarul, care crește încet din sămânță, iar gloria ușoară și efemeră ca buruienile care ies la iveală și se stârpesc tot așa de ușor.”

Pr. Gh. Marian în cimitirul din Negrești, slujba de înhumare

Țăranul Român cu haina de Ostaș a Patriei (I)

Documentare, studii și lucrări de amplasare de amintiri și memorii, rapoarte, dări de seamă, ordine de operații și ordine de zi despre acțiunile din cel de-al doilea război mondial sunt publicate și încă multe necercetate. O radiografiere a evenimentelor la care a luat parte Divizia 11 Infanterie, de la Oarba la Carei, facem în beneficiul acelor care acum 76 de ani luptau și sângerau pe ultima brazdă de pământ românesc pe frontul de vest. Autor al faptelor celor mari a fost Țăranul Român cu haina de Ostaș a Patriei care și-a impresionat și partenerul și dușmanul prin curaj, vitejie și loialitate, fapt pentru care el ar fi meritat o conducere supremă mai bună și o înarmare la nivelul conștiinței naționale favorabile apărării. Energia tinerească a micilor comandanți și legătura bazată pe încredere deplină a

soldatului în comandantul său, ascultarea și supunerea „oarbă” au asigurat succes uimitor pe câmpul de luptă. Studiul de față ne-a fost inspirat de faptele de vitejie săvârșite pe front de ostașul român pe care le-am acordat cu „Aforismele asupra înțelepciunii în viață” ale lui Schopenhauer potrivit cărora „Meșteșugul de a suprima meritele prin tăcere și ignorare perfidă spre a ascunde publicului binele în favoarea răului era întrebuințat de mișei din secolul lui Seneca”. Din această perspectivă am privit cu înțelegere omenească virtuțile și slăbiciunile acelor viteji care au ieșit din comun prin bărbăție, care prin calm și stăpânire de sine și-au salvat camarazii aflați în situații limită. Bravura de pe câmpul de bătaie, cuprinsă în rapoartele întocmite, în chiar timpul luptelor, transmise pe cale orală, ori rămase cu autori anonimi, se înscrie, în orice caz, ca o pagină glorioasă în istoria neamului românesc și a armatei sale, căci, spunea mareșalul Ion Antonescu „granițele unui neam se zidesc întâi în suflete și mor tot în suflete, atunci când un popor nu știe să le păstreze în inima fiecăru”¹.

Și pentru că privirea Ostașului din Divizia 11 Infanterie, la faptele căruia facem trimitere, începea odată cu întoarcerea armelor spre Vest vom reda un pasaj, consemnat o zi înainte și una după 23 august 1944, din *Memorii de război* ale preotului căpitan Gheorghe Marian, rămase manuscris în păstrarea lui Constantin Mălinaș, apoi predate nouă spre publicare. Facem mențiunea că la data de referință a memoriilor, unitatea preotului militar ducea lupte de apărare în cadrul Operației „Sonia” în Moldova.

„În data de 22 august 1944 - în dimineața acestei zile, am ajuns în satul Zamfirești. Aici încă nu a pătruns armata rusă. Tot aici am găsit Spitalul Militar de Campanie nr. VI, și nu avea nici un bolnav. Era gata împachetat pentru

¹ Cf. Constantin Moșincat, *Ordine de zi de operații*, Editura Tipo MC, Oradea, 2011, p. 4

plecare. Cu această ocazie a apărut o mașină cu doi ofițeri superiori din Comandamentul Armatei a IV, din Bacău. Văzându-mă în halul în care mă găseam, obosit, murdar, nebărbierit, s-a repezit la mine și m-a acuzat că sunt dezertor și mi-a semnat numaidecât numele și comunicându-mi, că voi fi dat în judecata Consiliului de război pentru dezertare. Afirmând că armata rusă a fost înfrântă de noi și de germani și că acum sunt în retragere. Eu le-am răspuns după cele văzute și trăite.

După plecarea lor, a apărut o mașină de la Corpul VII Armată condusă de Căpitanul Iordana. Văzându-mă, repede m-a invitat în mașină și după ce a predat un ordin la Comandantul Spitalului Militar (Col. Ursu), am plecat în satul Tălmaș, aflat la o distanță de vreo 12 km spre sud de Bacău. Aici am găsit întregul comandament al C. VII A. care văzându-mă și-a exprimat o deosebită bucurie, deoarece ei au fost informați că am fost împușcat de ruși. După ce am luat masa, maiorul Popa V. m-a invitat la dânsul unde am dormit iar seara după cină tot la dânsul am rămas. M-a rugat să mă culc în mașină, deoarece întregul comandament în cursul nopții se va deplasa. Într-adevăr am rămas și dormit în mașină și dimineată după ce a plecat întregul comandament, am plecat și noi în urma comandamentului.

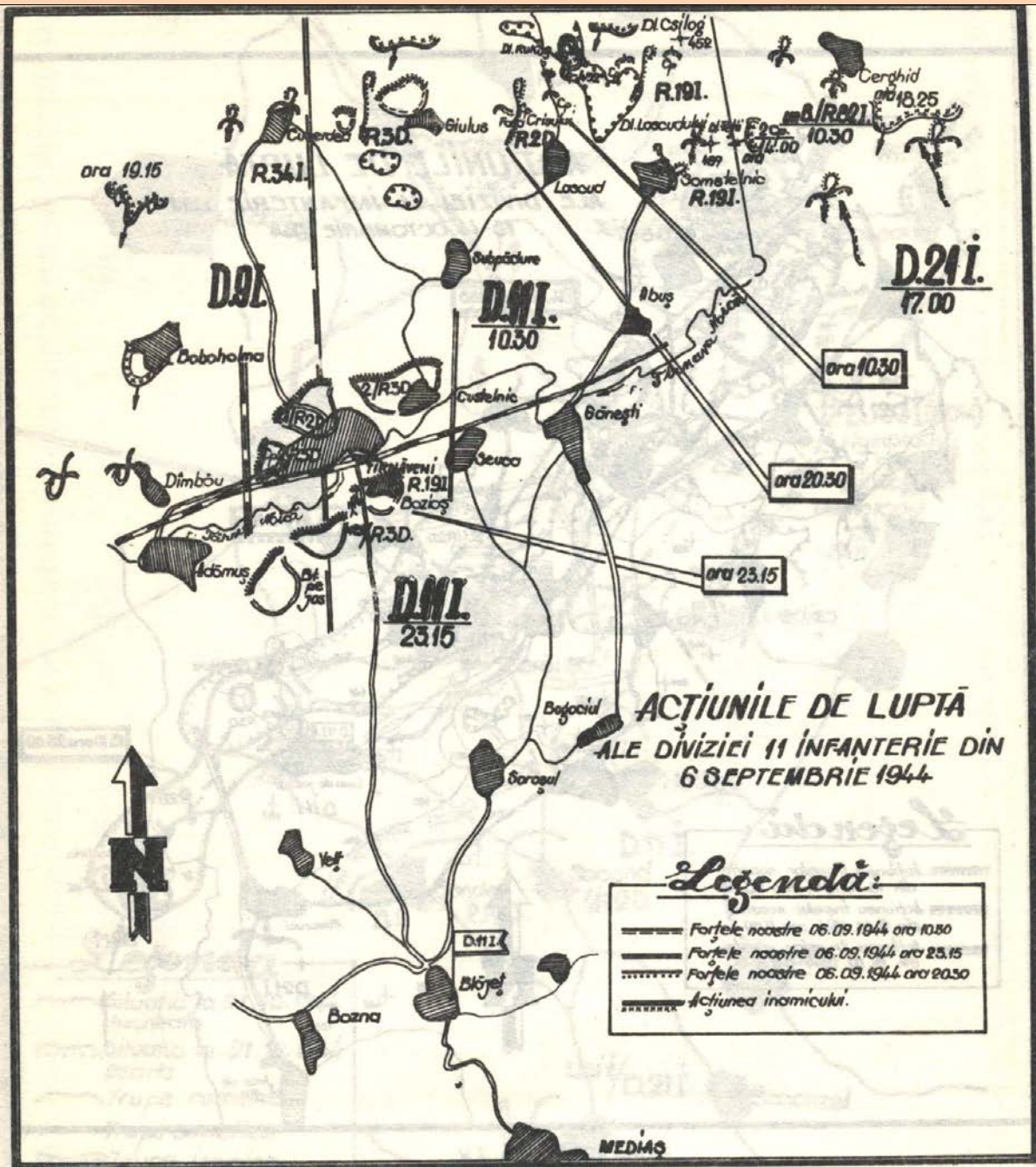
23 august 1944 - Am plecat în urma comandamentului cu mașina. Maiorul Popa avea și însărcinarea ca să controleze, ca să nu rămână în urmă vreo mașină. Mergând înainte, motorul mașinii s-a defectat. Pentru repararea lui am vrut să intrăm în Bacău, însă la intersecție de drum am găsit mașinile Comand. Armatei a IV-a care se retrăgeau. Cu această ocazie am fost informați că rușii în cursul zilei vor ocupa Bacăul, întrucât sunt în marginea orașului. În urma acestor informații, noi am luat-o înainte pe un drum județean care traversa paralel cu râul Siret. Cum însă motorul era defect eram nevoiți mereu să oprim și să răcim motorul cu apă rece ce scoteam din Siret. La o distanță de vreo 3-400 m înaintea noastră mai mulți soldați făcând baie și totodată adapă și caii. Cu binoclul maiorul Popa V. observă că sunt ruși, deci armata rusă a ajuns azi până la Siret. Deci noi cu mașinile nu mai putem avansa, dar nici ca să ne mai reîntoarcem nu e cazul. Am scăpat din prizonierat și acum iar voi cădea în mâna rușilor, neavând posibilitate de scăpare decât să abandonăm și să părăsim mașina, iar noi prin înotător, însă fiindcă pe Siret valul de apă aduce o mulțime de bârne de lemn care vin dinspre izvoarele râului, am intrat în apă cu Maiorul Popa și soldatul - șoferul - dezbrăcați și cu hainele legat în pachet, am reușit destul de ușor să trecem râul. Prin porumb și alte arături, am înaintat și după un drum de 10-12 km, am ajuns la șoseaua care vine dinspre Bacău, unde am întâlnit mai multe camioane cu soldați în retragere de la diferite unități, am urcat și noi, până seara am ajuns la bifurcația șoselei de lângă Focșani, care traversează râul Siret spre Moldova (Galați). Mergând până în comuna Nicorești, unde am găsit Comandamentul Eșalonului II, care în acel moment era comandat de col. Ionescu, ofițer de artilerie. După ce ne-am revăzut gata de plecare pentru comuna din apropiere. Cum șoseaua spre comuna respectivă nu era pietruită și din cauza ploii care se revărsa în acel moment, pentru mașini era imposibilă de circulat, la stăruința și perseverența mea, am reușit să-l conving pe Colonel, ca tot eșalonul să stea pe loc până la primirea unui nou ordin, care a și sosit pe la orele 21 seara, când întreg eșalonul a plecat din loc spre podul cel ieșit din comună, șoseaua până la pod a fost ocupată de armata germană care era în retragere din Basarabia. Armata germană a dirijat traversarea podului și după ce am fost plouați toată noaptea, udați până la piele, odată cu răsăritul soarelui am trecut și noi podul.

24 August 1944- s-a făcut ziua și razele soarelui care încălzește pe toată lumea, au reușit să ne încălzească și să usuce hainele de pe noi. În drum spre Focșani, am întâlnit din nou armata germană care nu se retrăgea din aceeași direcția cu noi, ci venea dinspre Bărgan și București și căuta prin anumite căi de comunicație să se retragă spre Munții Carpați. La un moment dat o unitate de Cavalerie din armata noastră ne ajunge din urmă și un căpitan ne întreabă dacă cunoaștem evenimentele noi (recente -n.n.)? Noi, mai ales care de 2-3 zile tot a drumului am fost și fără să avem legătură cu Comand. C.VI. A, nu cunoașteam nici o noutate. El atunci ne informase: „ieri **23 august România a capitulat, ne-am rupt de germani și conform condițiilor impuse de foștii adversari, de azi începând suntem uniți cu rușii și vom lupta împreună cu ei contra nemților**”.

Ce a urmat? Pentru partea activă care era pe front: fuga din calea rușilor care nici ei nu auzise că Regele Mihai I, dăduse ca pentru sine, „Proclamația către țară”, ca „unica soluție” căci la soldații din prima linie a ajuns mult prea târziu, după ce fuseseră luați prizonieri de 2-3 ori „de aliatul sovietic”, iar alții s-au întors după câțiva ani sau deloc². Potrivit prevederilor planului de acoperire, în baza ordinului Marelui Stat Major nr. 679139, din 31 august 1944, cu unitățile sedentare, Divizia 11 Infanterie (după ce dezarmase unitățile din garnizoanele de reședință și luptase la Băneasa) s-a imbarcat pe calea ferată în garnizoanele Slatina, Caracal și Râmnicu-Vâlcea și a debarcat pe 2 septembrie 1944 la ora 8,00 în gara Mediaș. După un marș pe itinerarul Mediaș, Târnăveni ea a ocupat raionul de staționare: Gănești, Cuștelnicul, Târnăveni, Crăești, Cornești, unde s-au luat măsuri de siguranță apropiată. Divizia și-a instalat punctul de comandă în cazarma Regimentului 82 Infanterie din Târnăveni (Planșa nr 17). Pe 5 septembrie, începând cu ora 00.00, Divizia 11 Infanterie a intrat în subordinea Corpului 6 Armată, în cadrul Armatei a 4 române, direct în dispozitivul figurat pe Planșa 17³.

² Detalii la Constantin Moșincat, *Starea de veghe*, Editura Papyrus, Oradea, 1997

³ Concepția schemelor Lt. col. Constantin Moșincat, grafică Mr. Andrei Boldică.

Planșa 17

Prin Ordinul de Operații nr. 2 din aceeași zi, ora 10,30, Divizia a primit misiunea „să organizeze de îndată apărarea zonei Târnăveni pe înălțimile Nord Păucisoara, Vest dealul Fânețelor, pădurea Est Bobohalma, pentru a opri pătrunderea inamicului spre Mediaș și Blaj, interzicând direcția Târgu Mureș, Târnăveni, Gănești”⁴. Pentru îndeplinirea misiunilor primite Divizia 11 Infanterie a adoptat dispozitive de luptă pe un singur eșalon, cu rezervă de două baterii pe jos din regimentul de artilerie. Până la ora 23,45, încadrată la stânga de Divizia 9 Infanterie și la dreapta de Divizia 21 Infanterie, a reușit să oprească atacurile inamicului din cursul zilei pe aliniamentul Cucerdea, (Războieni), Nord Giulaș, Lăscud, Somestelnic, Dealul Feți. În ziua următoare inamicul, sprijinit de tancuri, și-a restructurat dispozitivul de luptă și a contraatacat puternic în fâșia Diviziei 9 Infanterie române, realizând o „pungă destul de mare, îndreptându-se spre Târnăveni”. Pentru a umple golul din sectorul vecin Divizia 11 a „dispus cele două baterii pe jos să ocupe imediat poziție la Est de Dâmbău și Adămuș” pentru a bara „cu orice preț intrarea de Vest a orașului Târnăveni”.

După replierea Diviziei 9 Infanterie, cele două baterii au revenit în sectorul diviziei la Baziaș. Sub presiunea inamicului, Divizia 11 a fost nevoită și ea să-și replieze dispozitivul executând ordinul Armatei 4 prin care s-a cerut ofițerilor să „lupte până la sacrificiu pentru a apăra și menține, până la sosirea de noi forțe capul de pod la Nord de Târnava Mică între Nord-Est Târnăveni și Vest Custelnic”⁵. Cu toate încercările repetate unitățile Diviziei 3 Honvezi ce au

⁴ Constantin Moșincat, *Din poarta sărutului cu dragoste de țară*, Editura Cogito, Oradea, 1996, p. 154

⁵ *Ibidem*

atacat în fâșia diviziei au fost oprite și contraatacate cu „hotărâre de dorobanții regimentelor 2 și 3 care au acționat în eșalonul întâi, susținuți de secția de artilerie". Un foc puternic de artilerie inamic, declanșat asupra poziției românești a lăsat însă divizia fără artilerie. În cursul zilei de 9 și 10 septembrie în dispozitivul Diviziei 11 Infanterie au intrat părțile operative.

În baza Ordinului de operații nr. 50, din 11 octombrie 1944, dat de Corpul 6 Armată, divizia în cooperare, la stânga cu Corpul 5 Blindat sovietic, a trecut la „ofensivă pentru a ajunge inițial la Ogra. Ulterior ea urma să forțeze râul Mureș din mișcare pentru a pune stăpânire pe Coasta pădurii, dealul Alegrîș, dealul Ciru, dealul Mare cu cota 462"⁶. Potrivit misiunii încredințate a trecut la îndeplinirea ei în eșalonul întâi: Regimentul 2 Dorobanți pe direcția dealul Dornișului, dealul Păcii, Ogra și Regimentul 3 Dorobanți pe direcția Pusztă Erdo, cota 465 Dealul Fânețelor, Cipău. În eșalonul doi: Regimentul 19 Infanterie, înapoia Regimentului 2 Dorobanți a urmat axul de mișcare al acestuia. Blindatele sovietice au pornit atacul la ora 10,15, fiind primite de un puternic foc de artilerie", curând a fost reluată înaintarea și până seara ating obiectivul. În fâșia diviziei inamicul a „ripostat foarte violent prin două contraatacuri susținut de artilerie", dar care au fost respinse. Înaintarea flancului drept al diviziei nu s-a situat la nivelul obiectivului fixat.

4

Datorită rezistențelor de pe direcția de înaintare a Diviziei 21 Infanterie, flancul drept al acesteia și-a micșorat ritmul de ofensivă pentru a „evita un gol la joncțiunea" unităților. Armonizarea legăturilor și noile misiuni stabilite prin ordinul de operații nr. 8 pentru ziua de 13 septembrie, Divizia 11 nu au adus îmbunătățiri situației, deoarece Divizia 21 Infanterie nu a putut înainta. Pentru a ocupa satul Ogra, divizia a „împins înainte batalionul 2 din Regimentul 19 Infanterie". Burnița din timpul nopții a găsit „avanposturi trimise spre dealul Brașai". După restructurarea dispozitivului de luptă al Diviziei 21 Infanterie, ofensiva a fost reluată în zorii zilei de 14 septembrie, trupele române punând stăpânire pe malul stâng al Mureșului. Încercările de forțare din mișcare a Mureșului de la 8,45 și apoi de la 10,15 făcute de Regimentul 3 Dorobanți au fost însă respinse de inamic. Divizia 11 a ocupat pe Mureș un front de 16 km, de pe care nu a reușit să rupă puternica apărare organizată" la Nord de râu. Începând cu 15 septembrie 1944, Divizia 11 Infanterie, la Sud de Mureș, a trecut la apărare în eșalonul întâi cu Regimentul 3 Dorobanți la stânga, cu ambele batalioane în linie pe Cipău și Iernut, și cu Regimentul 19 Infanterie cu un batalion în apărare pe Ogra și cu unul pe dealul Brașai. În rezerva dispozitivului de luptă Divizia a dispus Regimentul 2 Dorobanți, la Giulaș. Inamicul a „tatonat cu o patulă noul dispozitiv, patulă care nevrând să se predea a fost ucisă de siguranța Regimentului 3 Dorobanți"⁷. Divizia s-a subordonat operativ în această perioadă Corpului Moto mecanizat român. Pentru îmbunătățirea alinamentului de plecare la ofensivă, în a doua parte a lunii septembrie, Armata 4 constituise, la 15 septembrie acest Corp din diviziile 9 și 11 infanterie, 8 cavalerie și un detașament blindat pentru a da lovitură principală pe direcția Iernut, Singer. Trupele Diviziei 11 au fost împrăștiate cu oameni de la partea operativă, sosiți de puțin timp pe front. Încercările însă de forțare a Mureșului „s-au lovit de o perdea de foc de arme automate executat de inamic. În zorii zilei de 17 septembrie 1944, cu subunități mici pentru a induce în eroare inamicul asupra locului principal de trecere, unitățile diviziei au simulat trecerea și în scopul de a proteja detașamentul blindat care a progresat greu datorită rezistenței inamicului"⁸.

Din ordinul Corpului Motomecanizat divizia a trecut în cursul nopții, prin surprindere regimentele 2 și 3 dorobanți dincolo de Mureș urmând să ocupe la ora 11,00, alinamentul dintre cotele 495 și 463 de la Vest de Oarba de Mureș. Prin Ordinul de operații nr. 89, Corpul Motomecanizat a subordonat temporar Regimentul 3 Dorobanți detașamentului blindat. Asupra acestor forțe inamicul a dezlănțuit "un puternic contraatac la orele 15,00". Stânga dispozitivului a cedat, obligând Regimentul 4 Moto să se replieze puțin. A fost una dintre cele mai sângeroase zile. Atacul a fost reluat pe 19 septembrie cu prudență datorită flancului stâng care a înaintat cu greu. Focul puternic de artilerie și contraatacul executat de două ori în cursul zilei au avut ca efect „străpungerea apărării de pe dealul Sângeorgiu. Cotele 495 și 409 au căzut în mâna inamicului, obligând detașamentul blindat să se replieze în urma unor ciocniri violente"⁹. Forțarea Mureșului a fost obiectivul luptelor din zilele următoare, începând din 15 septembrie 1944. Rezistența dărză a inamicului „îngropat la pământ, dotat cu suficiente arme automate și sprijinit eficace de artilerie, terenul favorabil apărării, precum și timpul cu ploi mărunte, cernute, cu ceață au împiedicat ofensiva trupelor române"¹⁰.

Riposta hotărâtă, susținută de contraatacuri cu tancuri, au făcut ca pe câmpul de luptă de la Oarba de Mureș înclăștarea să fie de o extremă duritate. Pentru reușita acțiunilor dispozitivul de luptă al Diviziei 11 a fost de mai multe ori restructurat. Astfel, la 18 septembrie, ora 11,00 colonelul Nicolae Alecu, comandantul Regimentului 3 Dorobanți, a fost numit comandant al „Grupului colonel Alecu, format din regimentele 3 Dorobanți, 4 Moto și 115 infanterie. Grupul a trecut la ofensivă, în dimineața zilei de 19 septembrie, după o pregătire de foc de artilerie de 25 de minute, începută la ora 8,00. Obiectivul principal - cucerirea cotei 495"¹¹ - a fost atins cu forțele Regimentului 3 Dorobanți la est de cotă. Inamicul a reacționat cu violență prin contraatac pe direcția cotei 495 susținut de focuri de branduri grele ceea ce a

⁶ *Ibidem*

⁷ *Ibidem*, p. 155

⁸ *Ibidem*

⁹ *Ibidem*

¹⁰ *Ibidem*

¹¹ *Ibidem*, p. 156

determinat pierderea cotei, spre ora prânzului. Flancul stâng al batalionului doi maior Miteanu, rămânând descoperit și neexistând posibilitatea menținerii cu foc de artilerie s-a hotărât retragerea și organizarea „capului de pod la Nord de Mureș pe aliniamentul Sud-Vest cota 495, colțul Sud-Vest, pădurea România Mare, de la Sud-Vest cota 463". Pe acest aliniament a fost dispus Grupul colonel Alecu, capul de pod reducându-se doar la câteva sute de metri.

În zilele de 20 și 21 septembrie s-au dat lupte grele pentru a cuceri dealul Sângeorgiului, dar nereușindu-se trupele noastre au trecut la apărare. În ziua de 23 septembrie Divizia 11 Infanterie a reintrat sub ordinele Corpului Motomecanizat. La ora 8,00, după o pregătire de foc de 30 de minute, Divizia a „atacat pe direcția Ogra, dealul Negrieș, Coasta Pădurii, regiment după regiment, pentru a cuceri dealul și a ușura atacul Diviziei 9 Infanterie în sectorul Iernut, Cipău”¹². Acțiunea era susținută de un divizion din Regimentul 5 Artilerie. Datorită faptului, că în momentul primirii ordinului noaptea la 2,30, unitățile sale se aflau în deplasare, iar legăturile telefonice au fost întrerupte, a fost nevoie ca ordinul diviziei să fie transmis de ofițerii din statul major ce s-au deplasat la unități. Potrivit acestui ordin, până la ivirea zorilor, divizia trebuia să treacă Mureșul „cu mijloace improvizate sub focul armelor automate ale inamicului. Din cauza tirului intens al acestuia forțarea Mureșului s-a făcut, începând cu ora 9,00, om cu om de regimentele 19 Infanterie, și 2 Dorobanți. Regimentul 3 Dorobanți a rămas pe malul stâng, în zona Sascud. Sesizând intențiile de forțare, inamicul a deschis foc automat de la trecerea primului om și a „bătut cu foc de aruncătoare, mitraliere, tunuri antitanc punctul de trecere. Până seara Regimentul 19 a reușit să pună piciorul doar cu primul batalion. Trecerea celorlalte subunități a fost mult îngreunată datorită iluminării vadului de trecere tot timpul cu rachete” și a focurilor de aruncătoare și arme automate”¹³.

Deși forțat Mureșul, ofensiva n-a avut tărie din cauza pantelor abrupte ale dealului Negrieș. Atacul diviziei a fost prescris pe 24 septembrie și completat prin Ordinul de operații nr. 18. El a început la ora 8,00 după o pregătire de foc de artilerie și s-a soldat cu „un câștig mic de teren” la Regimentul 19 Infanterie și cu o luptă „metodică de curățire a pădurii de la Nord Cipău”. Regimentul 2 Dorobanți, în cooperare cu Divizia 9 Infanterie a ajuns la Sud de cota 463, pe pantele de la Vest de Oarba de Mureș. Grosul forțelor Regimentului 19 Infanterie au trecut în cursul nopții de 24 spre 25 septembrie. La orele 7,20 batalionul II din acest regiment a fost „introdus în luptă prin depășire” pentru „continuarea loviturii spre cota 421, dealul Negrieș”. Lovite din flancuri cele două batalioane românești au suferit grele pierderi, din „resturile” lor alcătuindu-se puțin mai târziu un singur batalion bun. Cotele 463 și 421 puternic apărate au ținut în loc ofensiva. La ora 14.00 la cererea regimentului, Divizionul 1 din Regimentul 5 Artilerie a neutralizat contraatacul unui pluton inamic ce se pregătea de pe pantele de la Nord Ogra”. În acest timp, la flancul stâng Divizia 9 Infanterie sub presiunea puternică a inamicului era nevoită să se replieze lăsând descoperit flancul Regimentului 2 Dorobanți. Către orele 15,00 observatorii au descoperit 5 tancuri la ieșirea de Sud a satului Dileul Vechi. Focul eficace al trupelor noastre a silit inamicul „să se ascundă în sat”. În acest fel s-au dus luptele și-n zilele următoare, când Corpul Motomecanizat a stabilit „atacul diviziei pentru a cuceri dealul Negrieș”, dar aceasta nu a reușit decât „să mențină capul de pod” cauza principală fiind lipsa artileriei. Orice acțiune tactică, în acel sector, ori în altul la fel de bine apărat, nu putea să aibă șanse de succes cu o pregătire de artilerie de cinci, zece sau treizeci de minute.

Ploaia a îngreunat ofensiva. Hainele oamenilor erau complet ude și pline de noroi. Armamentul automat n-a mai funcționat fiind îngreunat cu noroi. Trupele se găseau epuizate din cauza valurilor de contraatacuri ale inamicului susținute și cu tancuri dar oprite de artilerie. Luptele s-au dus continuu, până la finele lunii septembrie, ziua și noaptea. Fiecare cotă disputată a fost pentru scurt timp stăpânită prin alternanță. În timpul nopții s-au constituit subunități mici care au făcut „incursiuni pentru capturi și derută”, iar cercetarea prin luptă a permis descoperirea dispozitivului inamic. Ripostele s-au dat uneori fără „pregătire de artilerie pentru a surprinde”, dar încercările au fost respinse în scurt timp de contraatacuri tăioase. În acest fel s-au dus luptele până la finele lunii septembrie.

Pierderile diviziei în luna septembrie au fost de 5 ofițeri, 9 subofițeri și 230 trupă morți și extrem de mulți răniți. În baza Ordinului Armatei 4 cu nr. 304440, Divizia 11 a intrat în subordinea operativă a Corpului 2 Armată. Acesta cu Ordinul de operații nr. 9 din 30 septembrie hotărâ să atace cu Divizia 11 pe direcția cotei 421, dealul Negrieș. Atacul avea să fie amânat un timp deoarece pentru a „cuceri cu orice preț poziția”, acțiunea diviziei trebuia sprijinită de focul a șase divizioane de artilerie. De asemenea și pentru că „tirul de reglaj al artileriei a căzut pe pozițiile noastre din

cauza ceții”. În cursul zilei de 1 octombrie, către ora 15,30, totuși el a pornit, după o pregătire de numai 15 minute, căreia inamicul i-a răspuns cu o contrapregătire dinspre Oarba de Mureș și pădurea de la Nord -Vest de sat. Ostașii români au progresat 200-400 metrii dar contraatacurile inamicului i-au obligat să se replieze, să contraatace din nou și iarăși să se replieze de câteva ori.

Analizând desfășurarea luptelor din primele zile ale lunii octombrie, se poate constata că în continuare Corpul 2 Armată și-a menținut concepția. Aceeași idee de atac frontal, fără manevre, deși această acțiune nu dăduse rezultate.

¹² Ibidem

¹³ Ibidem

Același obiectiv și aceleași forțe și tot cu o sumară și insuficientă pregătire de artilerie. Atunci când pe 2 octombrie „atacul a progresat la centru, la cota 421, angajată fiind lupta la grenade și baionetă”, corpul a oprit înaintarea din cauza „ruperii legăturilor la stânga și dreapta”, la trupele vecine. La ora 14,40 pentru reperarea liniei întâi de către artileriști s-a folosit un procedeu ingenios și anume: „s-au aprins șomoioage de paie”, căci fumul împiedica vizibilitatea. Cu tot sprijinul de artilerie și vitejia ostașilor, cota 421 nu a putut fi cucerită. Situația a devenit foarte grea. Trupele au ajuns la extenuare, dar Corpul 2 și-a menținut ordinul de atac. Obiectivul nu putea fi cucerit doar cu o pregătire de foc de numai câteva minute. Cu toată prezența ofițerilor din statul major al diviziei în prima linie, ofensiva n-a avut succes nici pe 3 octombrie. Pe 4 octombrie Corpul 2 Armată a hotărât să nu mai continue atacul cu Divizia 11, deoarece aceasta urma să fie înlocuită în vederea unei alte misiuni. Conform planului de operații nr. 14, în cursul nopții de 5/6 octombrie, Divizia 11 a fost înlocuită de Divizia 8 cavalerie.

Documente anexă

Reținem din brevetele de decorare următoarele fapte de arme:

Căpitan Bălțeanu Grigore, Regimentul 21 Artilerie, a fost decorat „pentru destoinicia și curajul de care a dat dovadă în luptele de la Oarța de Jos, când prin focul masiv tras prin surprindere reușește să sfarme dispozitivul inamic și să distrugă o baterie inamică, care a fugit lăsând materialul pe poziție. De aceeași bravură și pricepere a dat dovadă în ziua de 26 octombrie 1944 când prin focul bateriei sale oprește un contraatac inamic din satul Szalnarecska”¹⁴.

Sublocotenent Coardă Mihail, Regimentul 2 Dorobanți „pentru curajul excepțional și devotamentul de care a dat dovadă în luptele din seara zilei de 24 septembrie 1944, când cu plutonul său de mitraliere, reușește să pună stăpânire pe pădurea România Mare ce fusese cucerită de inamic și să pună stăpânire și pe cota 421. În dimineața de 26 septembrie 1944, în fruntea plutonului său se infiltrează în spatele inamicului și reușește să reocupe cota 421 de unde flanca sectorul regimentului, înlesnind cucerirea acestuia. De aceeași bravură a dat dovadă în dimineața zilei de 27 septembrie 1944 în lupta pentru cucerirea localității Oarba de Mureș, pătrunzând adânc în poziția inamicului prin lupta cu grenada. În această acțiune este rănit la brațul drept și evacuat”.

Drapelul Regimentului 3 Dorobanți „OLT” decorat cu ordinul „Mihai Viteazul” cu spade clasa a II-a „Pentru eroismul și spiritul de sacrificiu de care au dat dovadă subofițerii și trupa acestui regiment în luptele pentru des-robirea Ardealului de Nord, remarcându-se în special în operațiunile de trecere a Mureșului, la Vest de Oarba de Mureș, după care continuând înaintarea, reușesc ca prin atacuri viguroase să cucerească poziția din fața satului Gerăușa, poziție pe care rezistă cu îndârjire 2 zile. S-au remarcat de asemeni în luptele din Ungaria, unde forțează trecerea Tisei, și prin lupte grele formează capul de pod de la Tiszalök, după care cucerește succesiv cota 109, ferma Kegyshale, satul Tarczal și cota 516. De aceeași bravură au dat dovadă în operațiunile din Cehoslovacia unde prin atacuri succesive cuceresc cotele 695, 1104, 842 și localitățile Dobra, Trench, Tepla, Priles și importantul cartier al fabricilor din Dubnița, capturând un important număr de prizonieri”.

BRIGADA 11 INFANTERIE

RAPORT SPECIAL Nr. 1157 / 1945 iunie 8

BRIGADA A 11-a INFANTERIE către DIVIZIA A 11-a INFANTERIE Stat Major.

Am onoarea a propune la decorare cu Ordinul Mihai Viteazul cl. a II-a (doua) cu spade **Drapelul Regimentului 2 Dorobanți**, care s-a distins în mod cu totul deosebit în luptele pentru eliberarea Ardealului, în Ungaria și Cehoslovacia.

I. LUPTLE PENTRU ELIBERAREA ARDEALULUI

1. Luptele de pe Mureș, în capul de pod Oarba de Mureș. Între 24 septembrie și 5 octombrie 1944, Regimentul 2 Dorobanți atacă cu ambele Batalioane în linie, la Nord de Mureș, în scopul de a lărgi și a adânci capul de pod pe direcția: Vest Oarba de Mureș — Pădurea România Mare — Dealul Negrici. Deși inamicul rezistă cu înverșunare, Regimentul 2 Dorobanți cucerește, prin lupte grele ce se succed zi și noapte, Pădurea România Mare și dealul Negrici. Ulterior, toate contraatacurile inamice sunt meritul Regimentului 2 Dorobanți care păstrează poziția cucerită. În aceste lupte Regimentul pierde: — **Morți: 1 ofițer, 2 subofițeri și 83 trupă: — Răniți: 14 ofițeri, 4 subofițeri și 502 trupă.** Pentru aceste frumoase fapte de arme, Regimentul a fost citat prin ordinele de zi Nr. 409 din 3 noiembrie 1944 și nr. 423 din noiembrie 1944 ale Armatei a IV-a, anexate în copie.

2. Luptele pentru cucerirea localităților Socond, Gerăușa și Tătărești.

După o urmărire energică, pe un timp ploios și pe drumuri desfundate, barate de obstacole, cu poduri rupte sau minate, Regimentul 2 Dorobanți ajunge în regiunea Cehul Silvaniei, în ziua de 18 octombrie 1944, Batalionul 1 respinge la Socond un contraatac inamic dat cu care de luptă (tancuri-n.n.). Batalionul 2 ocupă prin lupte satul Seltește Cornul, trece prin Solduba, ocupă prin lupte Homorodul de Mijloc și împinge pe inamic spre Tătărești unde este oprit de un foarte puternic foc de artilerie și arme automate. În cursul nopții de 19/20 octombrie 1944, printr-o acțiune îndrăznească, ocupă satul, și în zorii zilei, întreg Batalionul se afla instalat la N.V. de sat. Inamicul, întărit cu 15 care de luptă, atacă puternic de front, și printr-o manevră pe la N.V. și S.E. de sat, cade în spatele Batalionului II, dar acesta rezistă eroic. După două ore de lupte înverșunate Batalionul este complet încercuit, însă continuă lupta până la ultimul cartuș, cauzând inamicul pierderi mari. Pentru avântul cu care a înaintat, cucerind într-o singură zi, prin lupte, cinci sate,

¹⁴ Constantin Moșincat, *Cronică de marș*, Editura Cogito, Oradea, 1996, p. 130

și pentru rezistență neînfricată, Batalionul II a fost citat prin ordinul de zi Nr. 112 din 3 noiembrie 1944, al Corpului 2 Armată, și ordinul de zi Nr. 10, din 9 februarie 1945, al Ministerului de Război, anexate în copie.

La 25 octombrie 1944, Regimentul duce lupte grele pentru cucerirea orașului Satu Mare și trece frontiera în Ungaria, Ardealul fiind în întregime eliberat. Pentru eliberarea Ardealului, Regimentul 2 Dorobanți a dat următoarele jertfe de sânge: — **Morți: 6 ofițeri, 2 subofițeri și 156 trupă. — 32 ofițeri, 12 subofițeri și 780 trupă.**

II. LUPTLE DIN UNGARIA

1. Luptele din capul de pod Tiszlök. Între 8-16 noiembrie 1944, se dau lupte înverșunate pentru a se lărgi și adânci capul de pod de la Tiszlök, format de trupele aliate. În noaptea de 8/9 noiembrie 1944, Regimentul 2 Dorobanți se angajează cu ambele Batalioane spre Vest Csobay. Inamicul contra-atacă puternic și silește cele două Batalioane aliate, ce țineau *Capul de pod*, să se replieze. Regimentul 2 Dorobanți trece, pe Batalioane, la contraatac, chiar de pe plaja de debarcare, și aruncă pe inamic pe baza de plecare”.

ORDIN DE ZI Nr. 423 din 8 XI 1944¹⁵

Divizia 11 Infanterie luptând pentru Ardeal s-a remarcat prin vitejia dovedită în toate acțiunile avute. Luptele cele mai grele le-a dat în atacul dealului Sângiorgiu la N. Mureș, între 1 și 4 Oct. 1944, pentru cucerirea cotelor 421 și 463. În timpul urmăririlor și atacurilor întreprinse după 9 Oct. 1944, reducând pe rând toate rezistențele întâlnite. La 8 Oct. 1944, a rupt poziția inamică de la N. Motiș, Cehul Silvaniei ajungând până în seara zilei la poalele muntelui Făget. La 19 Oct. 1944 a trecut munții ocupând satele Cuța, Soconzel și Socond și prin manevre îndrăznețe cu un detașament, satele Homorodul de Sus și Mijloc. La 21 Oct. 1944, a dat lupte grele contra inamicului care a atacat cu care de luptă la Tătăraști, Gerăușa și Sandra. Reluând atacurile a continuat înaintarea. Între 21 și 24 Oct. când s-a bătut la Sud de Satu Mare ușurând cucerirea orașului de către trupele aliate. A continuat apoi să se bată și să respingă pe inamic concurând la zvărlirea lui peste Tisa, cucerind printre alte localități orașul Kisvárdă la 31 Oct. 1944. În toate luptele avute Divizia 11 Infanterie s-a bătut cu abnegație și eroism. Pentru vitejia dovedită, și pentru faptele de arme săvârșite citez prin ordin de zi pe Armată trupele acestei Divizii și pe Comandantul lor, Generalul de Brigadă Rădulescu Edgar, împreună cu Regimentul 2, 3 și 19 Infanterie și bateriile din regimentele 21 și 26 Artilerie care s-au acoperit de glorie, luptând pentru dezrobirea Ardealului.

COMANDANTUL ARMATEI a IV-a General de C.A. /ss/ Gh. Avramescu
Pentru conformitate Comandantul Regimentului 2 Dorobanți Colonel, Radu Marin

(2) De la Bonțida spre Satu Mare, Carei

Divizia 11 Infanterie, după înlocuire, s-a concentrat, după executarea marșului, în raionul Moara de Sus, Silvaș, Spalnaca în rezerva Corpului 2 Armată. Din prezentarea acestor aspecte ale epopeii de la Oarba de Mureș, ar fi firesc să evocăm și câteva fapte de eroism. Întrucât succesiunea evenimentelor a făcut din fiecare ostaș un erou, vom recurge doar la o pildă, ea înglobându-le prin simbol pe toate. Faptele de vitejie, virtuțile și slăbiciunile sunt strânse în mănunchi în fapta căpitanului de rezervă Gheorghe Pănoiu, sublocotenentul și logodnicul eroinei de la Jiu, Ecaterina Teodoroiu din 1917. După ce a refuzat, chiar și la insistențele mareșalului Ion Antonescu, participarea pe front, la 23 august 1944, el fusese eliberat din lagărul de la Târgu Jiu. Căpitanul Gheorghe Pănoiu a fost primul voluntar al Regimentului 19 Infanterie, tocmai în timpul luptelor de pe Mureș. Înaintea luptelor el „a povestit ostașilor episoade de luptă din primul război mondial”, povestirile sale îmbărbătându-i pe subordonați. Pe timpul unui atac „schije de obuz l-au smuls din fruntea companiei sale pe bătrânul căpitan de rezervă Gheorghe Pănoiu tocmai când porunca <<Să nu scape unul! Înainte!>>”. A încetat din viață în spitalul din Târnăveni. Jertfa sa a simbolizat jertfa ostașilor români pe câmpul de bătălie de la Oarba de Mureș. (Planșa nr 18)

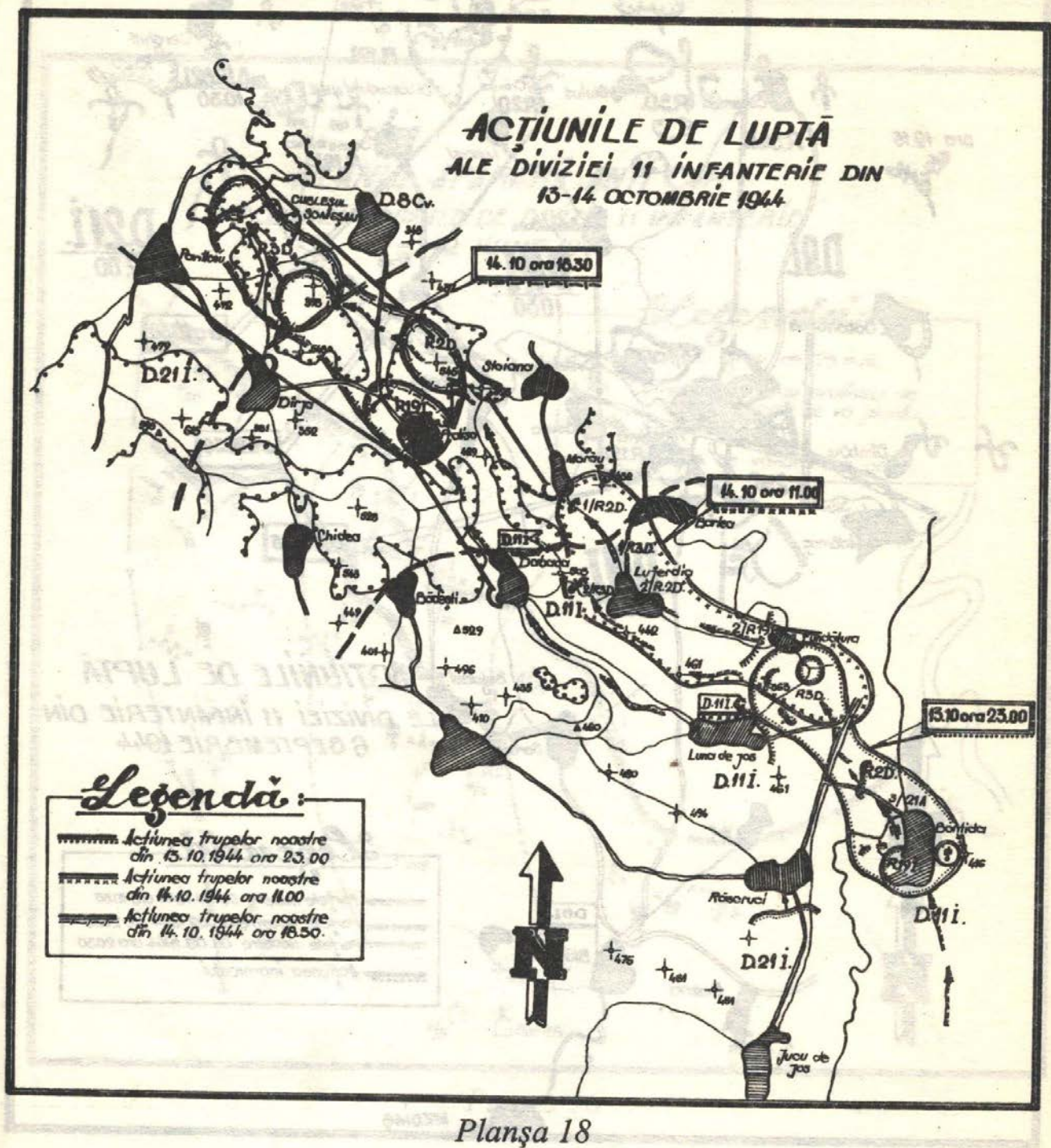
Aflată în rezerva Corpului 6 Armată, începând cu 7 octombrie, Divizia 11 s-a cantonat în raion, completându-și efectivele cu 300-400 oameni de fiecare regiment, reorganizat pe două batalioane a patru companii de pușcași, o companie comandă și o companie de pionieri. În urma luptelor de la începutul lunii octombrie 1944, Armata 4 română avea să acționeze la Vest de Munții Apuseni, eliberând orașele Salonta, Oradea și ajungând pe cursul mijlociu al Tisei. Rupând apărarea pe un front larg între Salonta și Timișoara Frontul 2 Ucrainean căruia i se subordonau trupele române, și-a îndreptat apoi atacul pe direcția Debrețin. Inamicul care se apărase cu îndârjire în Podișul Transilvaniei, amenințat de încercuire, a fost silit să se retragă, rupând apărarea pe Mureș și Arieș. Armata 4 a înaintat pe direcția principală Câmpia-Turzii, Cojocna, și a executat o lovitură secundară pe direcția Berghia, Șăulia, Frata. Corpul 6 Armată a acționat pe direcția loviturii principale Viișoara, Cojocna, Divizia 11 continuând să fie în rezerva sa. Prin Ordinul de operații nr. 43, la ora 12,00 ea a primit misiunea de a se deplasa în raionul Cojocna. Vitejia luptelor de la Oarba de Mureș a fost recunoscută la toate eșaloanele operative, atât ca fapte de eroism individuale cât și ca acțiuni colective.

După ajungerea în cantonamentul ordonat, pentru câteva zile a desfășurat un program administrativ Curând în baza Ordinului de operații nr. 30 al Armatei 4, Divizia 11 Infanterie a dat Ordinul special nr. 45 atacând cu Regimentul 3 Dorobanți, Grupul 11 Cercetare și compania 11 pionieri pe Direcția Gădălin, dealul Groapa Iclod, în eșalonul întâi, și cu Regimentele 19 Infanterie și 2 Dorobanți, în eșalonul doi. Pe 13 octombrie, la ora 10,00, a început marșul pe un drum

foarte greu. Inamicul a fost urmărit îndeaproape în avangardă fiind Regimentul 3 Dorobanți. Urmărirea a fost dificilă datorită faptului că podurile peste Someș fuseseră distruse, trecerea făcându-se numai prin vad, pe timp friguros. Până seara, Regimentul 3 Dorobanți a trecut om cu om Someșul și ocupat satul Fundătura, cota 363 Sud Vest de sat.

Cu ordinul de Operații nr. 60, regimentului i-a revenit misiunea de a "interzice pătrunderea inamicului pe direcția Luna de Jos, Bonțida". Capul de pod făcut de regiment a fost păstrat, compania de pionieri a amenajat trecerile prin vad, iar restul diviziei a trecut a doua zi la urmărirea inamicului pentru ocuparea obiectivelor: 1 Stoiana, Aluniș și nr. 2 Tiocul de Sus". Urmărirea a continuat și în zilele următoare, fără a se semna incidente majore cu inamicul, pe direcția Panticeu. Cu ordinul de operații nr. 30, Corpul 2 Armată a hotărât ca Divizia 11 să continue înaintarea pe direcția Cehul Silvanei, Oarța de Jos, Soconzel, Socond. Căprioara, Gârbou, Gâlgău, Tihău, Var, Jibou.

Ploile ce au desfundat drumurile au îngreunat marșurile. Inamicul avea să opună o rezistență mai serioasă începând cu 18 octombrie 1944.

Documente anexă

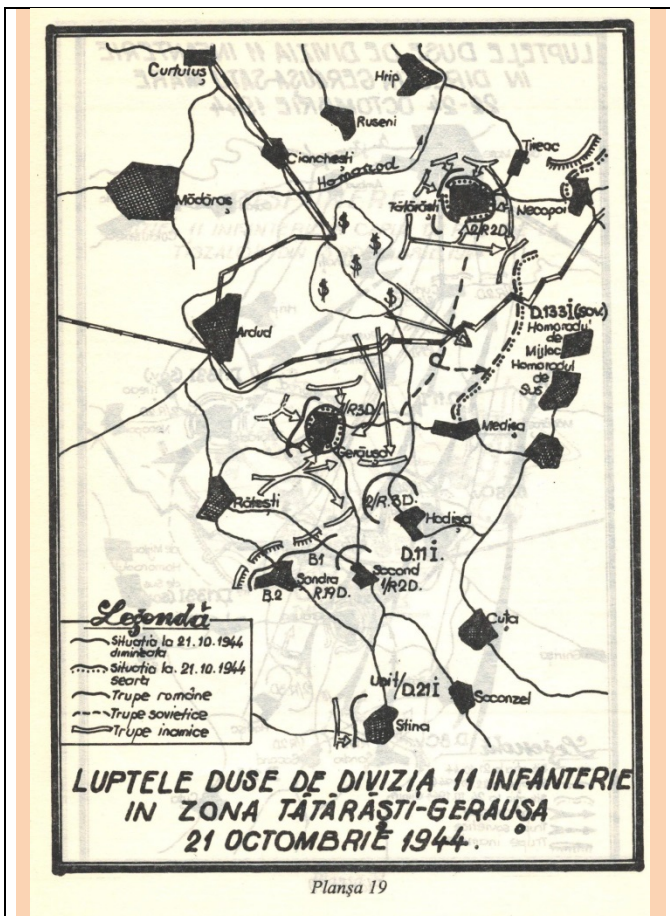
Cavaler al Ordinului Mihai Viteazul, Locotenent Alexandrescu M. Laurențiu, Regimentul 2 Dorobanți, în zilele de 18-19 octombrie 1944, în avangardă manevrează cu iscusință satele Oarța, Săliște, Stremți, Solduba, Homorodul, căzând în spatele inamicului producându-i pierderi considerabile și capturând 3 tunuri, 6 arme automate, 30 puști și numeroși cai de harnașament. În noaptea de 19/20 octombrie cucerește importante înălțimi de la Nord Vest de Tătăraști și respinge 4 contra-atacuri inamice consecutive menținând dârș poziția. La 20 octombrie inamicul reușind să

pătrundă în spatele companiei, locotenent Alexandrescu contraatacă de mai multe ori reușind să spargă încercuirea și cauzând din nou grele pierderi inamicului. Grav rănit de un glonț, în cap, este luat prizonier pe un tanc, dar evadează chiar în timpul transportării sale și revenind în liniile amice furnizează foarte prețioase informații regimentului. Prin eroica rezistență la Tătăraști, prin capturile de armament folosite imediat și prin prețioasele informațiuni, a favorizat mult acțiunea regimentului”¹⁶.

Spre borna de hotar (III)

Trupele fiind istovite de marș și acțiunile din timpul nopții, divizia și-a constituit o avangardă formată din batalionul I/Regimentul 19 Infanterie, compania 11 Pionierii și o baterie de tunuri care a fost dirijată pe direcția Oarța de Jos, Soconzel, Socond. În flancgardă a operat batalionul II/Regimentul 2 Dorobanți, pe direcția Ulciug, Băsești, Saliște, Vârful Supurului, în dreapta diviziei. Pe direcția principală, în fața avangărzii, Grupul 11 Cercetare pentru a semnaliza prezența inamicului. Acesta a acționat cu foc de artilerie și cu rezistențe de mică valoare, care însă a fost "manevrate pe flanc și date peste cap" de avangărzile noastre. Deplasarea rapidă a flancgărzii 1-a obligat să se retragă. Lupte notabile a dat Divizia 11 începând din 19 octombrie, când prin ordinul Corpului 2 Armată a primit misiunea să „înașteze impetuos pe direcția Oarța de Sus, Soconzel, Socod, Viile Satu Mare, Amati”. Prin urmare, a fost reluată ofensiva la ora 6,30, trupele române traversând „masivul păduros de la Vest de Odești”. Până la ora 12,00, cu avangărzile constituite, divizia a dat peste cap apărarea organizată de un batalion german pe Dealul Mare. La 13,00, inamicul a atacat, cu două batalioane de infanterie, sprijinite de două tancuri și patru autotunuri, avangarda batalionului I în satul Socond. Lupta a fost inegală, fapt pentru care batalionul nostru a fost nevoit să se replieze la Est de sat, unde a oprit contraatacul. Unul din cele două tancuri inamice a fost distrus de focul precis și eficient al tunurilor anticar din compania Regimentului 3 venită în sprijinul infanteriei. În satele Hodișa și Sandra trupele diviziei au fost oprite, temporar, datorită focului violent de aruncătoare și arme automate ca și de „ploaia torențială din timpul zilei”¹⁷.

La căderea serii divizia a adoptat un dispozitiv de apărare semicircular, cu patrulare avansate, pentru a procura informații. Batalionul I din Regimentul 2 Dorobanți, în cooperare la dreapta cu Divizia 38 Infanterie sovietică, a ocupat "cu rapiditate satul Solduba, Homorodul de Sus, Homorodul de Mijloc și Tătăraști, dar a pierdut legătura cu restul unităților ce au fost oprite pe Șandra." (Planșa nr. 19) Divizia a reluat ofensiva în ziua de 20 octombrie înaintând „cu grosul forțelor pe direcția Socond, Arbud, Satu-Mare”. În acest scop, ea a constituit o avangardă „pe direcția de înaintare formată din batalionul I al Regimentului 3 Dorobanți, Grupul 11 Cercetare și Compania 11 Pionieri pe direcția Gerăușa, Ardud și batalionul I /Regimentul 19 Infanterie ce a acționat ca flancgardă pe direcția Șandra, Rătești, Sătmărel. La ora 6,00 trupele au început înaintarea, fiind întâmpinate de un inamic ce „se agăța de fiecare cută de teren” pentru a-și menține apărarea. După patru ore, avangarda a ajuns la Gerăușa, iar flancgarda la Șandra. Drumurile desfundate îngreunau vizibil transportul tunurilor pe pantele dealurilor. De la ora 11,00 Corpul 2 Armată schimba direcția de ofensivă a Diviziei 11 spre "Șandra, Rătești, Moftinu Mare, Carei". în consecință Comandamentul diviziei a hotărât să manevreze dispozitivul angajat în luptă. Datorită înclăștării forțelor" cu inamicul în cursul zilei acesta, nu s-a putut realiza. Până la ora 14,00 batalionul 1, din Regimentul 3 Dorobanți, a ocupat însă satul Gerăușa. La ora 18,00, inamicul a contraatacat puternic cu

infanterie și tancuri pe direcția Beltiug, Șandra, reușind să dea peste cap apărarea organizată în grabă. În sprijinul batalionului II, comandantul Regimentului 19 Infanterie a trimis și batalionul I pentru a relua ofensiva. Pe timpul nopții, Regimentul 19 Infanterie a organizat mai multe incursiuni, iar inamicul a executat trageri de artilerie. Cercetarea prin luptă făcută de români pe direcția Gerăușa, a determinat focuri de arme automate, duel de artilerie și aruncătoare. Inamicul utilizând grupul de tancuri de la Ardud avea însă să execute un puternic contraatac, soldat cu încercuirea batalionului I din Regimentul 3 Dorobanți, izolat la Gerăușa, la 3 km de legăturile cu regimentul. În această situație, divizia și-a anulat ordinul de atac și a trecut la „despresurarea batalionului încercuit”. Pentru aceasta a constituit un grup de intervenție format din Regimentul 3 Dorobanți, mai puțin batalionul I, Grupul 11 Cercetare și Compania 11 Pionieri. Batalionul încercuit a luptat până la ultimul cartuș și a angajat toate rezervele inamicului. În sprijinul diviziei a

¹⁶ Constantin Moșincat, *Cronică de marș*, Editura Cogito, Oradea, 1996, p. 128

¹⁷ *Ibidem*, p. 159

25 octombrie - ZIUA ARMATEI ROMÂNE

este indisolubil legată de ziua de 25 OCTOMBRIE 1944, când s-a eliberat ultima brazdă de pământ din trupul țării, răpit printr-un DICTAT de tristă amintire. Iată-ne la ani de atunci...

Gl. Mircea Velicu

„Retrăiesc aievea timpul de atunci. O toamnă rece și ploioasă, când DIVIZIA I de CAVALERIE, cea mai mare unitate de cavalerie, a fost întoarsă din drum pe când opera pe valea SOMEȘULUI și cucerise din mișcare GÂRDANI-FĂRCAȘA-ARDUSAT-BORLEȘTI și se îndrepta sigur spre SATU MARE. Dar, o unitate sovietică, venită dinspre BAIA MARE, a preluat acțiunea noastră și, pe o cale întoarsă, traversând Munții CODRULUI pe mai mult de o sută de kilometri, am intrat în dispozitivul Armatei a 4-a, ce pregătea atacul orașului CAREI, puternic apărat.

REGIMENTUL 5 ROȘIORI „Țarul Nicolae al II-lea” ocupă în dispozitivul CORPULUI 6 ARMATĂ o poziție de așteptare Moftinul Mic și împrejurimi, gata de a trece la urmărire, la ordinul superior. Asistam atunci, ca ofițer cu operațiile al regimentului, la pregătirile pentru asaltul final al orașului. CORPUL 6 ARMATA reunea patru divizii de infanterie în cordon, începând cu Divizia a 18-a Infanterie, Divizia a 3-a Infanterie, Divizia a 9-a și Divizia a 21-a

de Infanterie.

Concomitent cu această acțiune, CORPUL 2 ARMATA, cu DIVIZIA a 11-a Infanterie și Divizia a 8-a de Cavalerie, atacă la sud de orașul SATU MARE, în același timp cu o mare unitate sovietică, ce avea ca obiectiv orașul. ATACUL s-a dezlănțuit înspre dimineața de 25 OCTOMBRIE, după 6 pregătire masivă de artilerie, aruncătoare și arme automate, DIVIZIA a 9-a fiind cea care a pătruns în oraș.

REGIMENTUL 5 ROȘIORI a trecut la urmărire, în după-amiaza zilei, pe direcția MATESZALKA. Efectivele marii unități Unități de cavalerie erau compuse, într-o proporție însemnată, din cavaleriști care veneau tocmai din marele cîot al DONULUI și STALINGRAD, din bătălii știute, eroice fi absurde, dar înarmați cu voința de a învinge, oricare ar fi nebănuitele traiectorii ale destinului. Iată de ce, în mintea mea de atunci, cantona strategic imaginea sfântă a SOLDATULUI ROMÂN din toate armele, chemat din nou a lupta dincolo de fruntariile țării.

Pentru a evita orice dispută înscrisă într-o retorică ambițioasă, citez cu evlavie părerea unui mare scriitor român, LIVIU REBREANU, care, în discursul de recepție la ACADEMIA ROMÂNĂ, aducând „LAUDA ȚĂRANULUI ROMÂN”, sublinia: „LA NOI, SINGURA REALITATE PERMANENTĂ, INALTERABILĂ, A FOST ȘI A RĂMAS ȚĂRANUL. EL A RĂMAS ROMÂN ȘI SUB BARBARIILE CEI VECHI, ȘI SUB COTROPITORII CEILALȚI”. L-am numit ION, deoarece este purtat cu cinste și de foarte mulți ostași. Plecat de la coarnele plugului, așa cum îl știam, nițel fatalist, care nu se teme de nimic, deoarece are din străbuni convingerea că soarta lui va fi „cum o vrea DUMNEZEU!”. De-o rezistență fizică impresionantă, ascultător și cinstit, răbdător până la epuizare își urmează comandantul până la capătul lumii, așa cum s-a și întâmplat! Educat, pentru timpul de atunci, cu școală puțină, completată fericit în ARMATĂ, de către ȘCOALA NATURII, ION al nostru răspunde virtuților străbune. ÎNTOTDEAUNA a fost un reper al jertfei. Într-o viziune simbolică a marelui BRÂNCUȘI, plecase de la MASA TĂCERII, unde își luase rămas bun de la familie, trecuse îngândurat pe sub POARTA SĂRUTULUI, pășind, cu privirea rămasă înapoi, în legendare lupte, care, prin jertfa supremă, l-au propulsat pe COLOANA INFINITULUI.

Eliberarea ARDEALULUI de NORD a însemnat lupte eroice la TIMIȘOARA, PĂULIȘ, OARBA DE MUREȘ, CLUJ, ORADEA și CAREI. Cum a luptat ? Așa cum învățase să poarte sapa acasă și pușca la război. Cum a pierit ? Ca apusul soarelui, văzând că merge mereu înainte, lăsând în urmă ȚARA și pe ai săi. Acum, peste ani, când retrăiesc momentul în care, îngrijorat și eu, dar nemărturisit, priveam ostași mei, cu privirile lor înlăcrimate, când primeau epistolă de acasă, de parcă simțeau apusul tinereții, dar și unele iubiri rămase departe!

Așa se explică faptul că ARMATA țării, formată din veterani, cadre în rezervă și, firește, cele activi, formează, alături de BISERICĂ, un fluviu fără meandre și se constituie drept cea mai autentică forță „orală a POPORULUI ROMÂN!

Careii acelui octombrie 1944 rămân o glorioasă pagină de istorie a oștirii române, dar și un avertisment pentru cei care „trudesc” la recroirea hotarelor.

General de brigadă (r)
Mircea VELICU, veteran de război
 Serviciul Credincios, vol. II, p. 58-59